

ARAŞTIRMALAR

Elaziğ ve Yöresinde Deri Hastalıkları

INCIDENCE OF DERMATOSSES IN ELAZIĞ AND VICINITY

Yrd.Doç.Dr.ibrahim KÖKÇAM, Dr.Yunus SARAL

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji ABD, ELAZIĞ

ÖZET

Çalışmamızda deri hastalıklarının Elaziğ ve yöresindeki sıklığı araştırıldı. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Dermatoloji polikliniğine Kasım 1986-Ocak 1994 yılları arasında başvuran 18.891 hasta etyolojik olarak gruplandırıldı. Görülme sıklıkları belirlenerek literatürle karşılaştırıldı. En sık rastlanan dermatozlar; yüzeyle mikozlar (%22.94), ekzemalar (%20.08) ve bakteriyel deri hastalıkları (%9.56) idi. Sonuçlar literatür bilgileri ile karşılaştırıldığında, yüzeyle mantar enfeksiyonları, ekzemalar ve piyodermilerin (%8.45) daha sık görüldüğü tesbit edildi. Paraziter deri hastalıkları (%3.39), bazı bakteriyel deri hastalıkları ile deri kanserleri (%0,32) daha düşük oranda tesbit edildi.

Anahtar Kelimeler: Deri hastalıkları, Elaziğ

T Klin Dermatoloji 1994, 4:71-74

Deri hastalıklarının oluşumunda hem dış, hem de iç faktörler rol oynar. Dış faktörler arasında kişinin sosyal durumu, mevsimler, iklim, adet ve ananeler sayılabilir. İç faktörler arasında ise; yaş, cins, ırk, heredite, metabolizmaya bağlı değişiklikler, hormonlar ve diğer sistemlere ait bozukluklar yer alır. Deri hastalıkları insanların ilk dikkatlerini çeken hastalıkların başında gelir. Toplumda oldukça sık olarak görülür. Amerika Birleşik Devletlerinde yaklaşık her üç kişiden birisi deri hastalığından dolayı doktora müracaat etmektedir (1).

Bölgemiz insanları adet ve ananelerine bağlı olup, büyük bir kısmı geçimlerini ziraat ve hayvancılıkla sağlar. Bölge barajların etkisiyle Doğu Anadoludan nisbeten farklı ılıman bir iklime sahiptir.

Ülkemizin çeşitli yörelerine alt deri hastalıklarının dağılımı ile ilgili çalışmalar yapılmıştır (2-7). Bu çalışma-

Geliş Tarihi: 22.02.1994

Kabul Tarihi: 30.07.1994

Yazışma Adresi: Yrd.Doç.Dr.ibrahim KÖKÇAM
Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dermatoloji ABD, ELAZIĞ

Turk J Dermatol 1994, 4

SUMMARY

In our study, the frequency of dermatoses in Elaziğ and vicinity were studied. 18.891 patients who admitted the Dermatology Clinic of Fırat University Faculty of Medicine, between November 1986 and January 1994 are grouped with respect to the etiology. Incidences are determined and compared with the literature knowledge. Fungal infections (22.94%), eczema (20.08%) and bacterial skin infections (9.56%) were found to be the most frequent dermatoses. When compared with literature knowledge, fungal infections, eczema and pyoderma (8.45%) are more frequent while incidence of infestation of the skin (3.39%), a few of bacterial skin infections and skin cancer (0.32%) is low.

Key Words: Skin diseases, Elaziğ

Turk J Dermatol 1994, 4:71-74

da bölgemizdeki deri hastalıklarının dağılımının analizini yaparak; sonuçları ülkemizin diğer bölgeleriyle karşılaştırmayı amaçladık.

MATERYEL VE METOD

Çalışmadaki veriler Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Dermatoloji Poliklinik kayıtları incelenerek elde edilmiştir. Fakültemizin Dermatoloji Polikliniği Kasım 1986'da hizmet vermeye başlamış olduğundan, Kasım 1986-Ocak 1994 yılları arası poliklinik kayıtları incelendi.

Elde edilen veriler, hastalık gruplarına göre sınıflandırıldı. Sınıflandırmada eğitim-öğretimde takip ettiğimiz hastalık grupları esas alındı. Her gruptaki hasta sayısı, grup toplamı tesbit edildi ve tüm dermatozlar içindeki görülme oranları % olarak belirlendi.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Kasım-1986 Ocak-1994 yılları arasında F.Ü.Tıp Fakültesi Hastanesi Dermatoloji Polikliniğinde toplam 18.891 hasta muayene olmuş ve saptanan dermatozların sayıları ve görülme oranları Tablo 1'de gösterilmiştir.

71

Tablo 1. Dermatozların sayılan ve gönüme oranları

	Olgu	%*
Ekzemalar		
1. Endojen ekzemalar	1096	5.80
2. Ekzojen ekzemalar	2139	11.32
3. Liken simpleks kronikus	545	2.88
4. Juvenil plantar dermatoz	14	0.07
Grup toplamı	3794	20.08
Derinin Enfeksiyöz Hastalıkları		
1. Piyodermiler	1596	8.45
2. Eritrazma ve intertrigo	164	0.87
3. Şarbon	3	0.01
4. Lepra	3	0.01
5. Veneryen hastalıklar	10	0.05
6. Tüberküloz	30	0.16
Grup toplamı	1806	9.56
O. Virütlük ve fizik etkenlerle olan hastalıklar		
1. Herpes simpleks	188	0.99
2. Herpes zoster	251	1.33
3. Varisella zoster	75	0.40
4. Verru	705	3.73
5. Ort.	3	0.01
6. El ayak ağız hastalığı	6	0.03
7. Molluskum contagiosum	54	0.28
8. Yanık	13	0.07
9. Kallus	43	0.23
10. Lentigo	14	0.07
Grup toplamı	1352	7.16
D. Derinin mantar hastalıkları		
1. Dermatofitozlar	3257	17.24
2. Pitriazis versikolor	1035	5.48
3. Kandidiasis	42	0.22
Grup toplamı	4334	22.94
E. Derinin Paraziter Hastalıkları		
1. Uyuz	411	2.17
2. Pedikulozis	47	0.25
3. Böcek sokması	172	0.91
4. Şark çıbanı	10	0.05
Grup toplamı	640	3.39
F. Nevuslar		
1. Epidermal nevus	25	0.14
2. Melanositik nevuslar	12	0.06
3. Sebaceous nevus	8	0.04
4. Vasküler orijinli nevuslar	58	0.31
Grup toplamı	103	0.54
G. Derinin Benign Tümörleri		
H. Derinin Prekanseroz Hastalıkları		
I. Derinin Malign Hastalıkları		
1. Yassı hücreli Ca.	18	0.09
2. Bazal hücreli Ca.	40	0.21
3. Malign melanom	2	0.01
Grup toplamı	60	0.32
J. Büllöz Dermatozlar	35	0.18

Tablo 1. Devamı

K. Bağ Dokusu Hastalıkları	53	0.28
L. Derinin Reaktif Hastalıkları		
1. Eritema multiforme	73	0.39
2. Eritema nodozum	23	0.12
3. Toksik eritem	256	1.35
4. Ürtiker	1188	6.29
5. Vaskülitler	43	0.23
Grup toplamı	1583	8.38
M. Genodermatozlar	81	0.43
N. Yağ ve Ter Bezi Hastalıkları		
1. Akne Vulgaris	1336	7.07
2. Rosacea	97	0.51
3. Perioral dermatit	12	0.06
4. Milyarya	18	0.09
5. Hiperhidroz	34	0.18
Grup toplamı	1497	7.92
O. Saç ve Kıl Hastalıkları		
1. Alopesi areata	492	2.60
2. Telogen ve anogen alopesiler	211	1.12
3. Trikotillomanı	8	0.04
4. Hirsutizm ve hipertrikozlar	238	1.26
Grup toplamı	949	5.02
P. Pigment Sistemi Hastalıkları		
1. Vitilligo	207	1.09
2. Hiperpigmentasyon	198	1.05
Grup toplamı	405	2.14
R. Mukozalar ve Çevresindeki Deri Hastalıkları		
1. Mantar hastalıkları	33	0.17
2. Aftöz stomatit	111	0.59
3. Dil hastalıkları	14	0.07
Grup toplamı	158	0.84
S. Dolaşım Bozukluğuyla ilgili Hastalıklar		
1. Raynaud hastalığı	4	0.02
2. Pernio	14	0.07
3. Akrosiyanoz	5	0.03
Grup toplamı	23	0.12
T. Papulo-skuamoz Hastalıklar		
1. Psoriasis	501	2.65
2. Liken planus	145	0.77
3. Pitriazis rosea	194	1.03
Grup toplamı	840	4.45
U. Tırnak Hastalıkları		
1. Tırnak enfeksiyonları	48	0.25
2. Tırnak travması	45	0.24
Grup toplamı	93	0.49
V. Diğer Deri Hastalıkları		
1. Behçet hastalığı	126	0.67
2. Pitriazis simpleks kapitis	46	0.24
3. Pitriazis amiantase	25	0.13
4. Artefaktlar	17	0.09
5. Nörotik ekskoriyasyonlar	496	2.62
6. Sitria	32	0.17
Grup toplamı	742	3.93

*Tüm olgular içindeki oranı

Tablo 2'de tüm olgular içinde %2 ve daha yüksek oranda görülen dermatozlar gösterilmiştir.

Dermatozlar görülme sıklıklarına göre incelenildiğinde ilk üç sırayı %22.94 oranla mantar hastalıkları,

%20.08 ile ekzemalar ve %9.56 ile enfeksiyöz deri hastalıkları almaktadır. Bu üç grup dermatoz, tüm olguların %52.58'sini teşkil etmektedir. Ülkemizde Ankara, Yozgat ve Amasya'da yapılan çalışmalarda da benzer

Tablo 2. F.Ü.Tıp Fakültesi Dermatoloji Polikliniğinde en sık görülen dermatozlar

Hastalıklar	Olgu	%
1. T.Pedis	1977	10.46
2. Allerjik kontakt dermatit	1862	9.86
3. Akne vulgaris	1336	7.07
4. Ürtiker	1186	6.29
5. Pitrlazis versikolor	1035	5.48
6. Verdiler	705	3.73
7. Piyodermiler	1596	8.45
8. Seboreik dermatit	557	2.95
9. Liken simpleks kronikus	545	2.88
10. Psoriasis	501	2.65
11. Nonspesifik pruritus	496	2.62
12. Pelad	492	2.60
13. Uyuz	411	2.17
14. T.inguinalis	393	2.08

hastalık grupları ilk üç sırayı almıştır (2,5,7). A.B.D.'de deri hastalıklarının prevalansı ile ilgili yapılan bir çalışmada en sık rastlanan hastalık grupları olarak yağ bezi hastalıkları, dermatofitozlar, ekzemalar tesbit edilmiştir (1).

Ülkemizin değişik yörelerinde yapılan çalışmalarda yüzeysel mantar enfeksiyonları %10.1 (8) %20 (9) gibi değişik oranlarda bulunmuştur. Mantar hastalıkları içinde Tinea pedis, birinci sırayı almakta ve tüm dermatozların %10.46'ni teşkil etmektedir. Literatürde T.pedis'in toplumda %10 civarında görüldüğü bildirilmektedir (10). T.pedisin yaygın olarak görülmesinde göçler, kolektif iş yerleri, naylon, krep ve lastikden yapılan giysilerin giyilmesi ve ortak kullanılan gıyecekler en önemli faktörlerdir (11). Yüzeysel mantar hastalıklarının oldukça yüksek oranda görülmesi, konunun halk sağlığı açısından üzerinde durulmasını gerektirmektedir. Çukurova bölgesinde deri hastalıklarının sıklığı ile ilgili yapılan saha çalışmasında T.pedis, Akne vulgaris ve Kontakt dermatitler ilk sırayı almıştır (4).

Pitrlazis versicolora %5.48 oranında rastlandı. Bu hastalığın insidansı iklime göre değişmekte, tropiklerde %40 civarında iken, soğuk ülkelerde %1'den daha azdır (10). Yurdumuzdaki prevalansı %2.57 olarak bildirilmiştir (12).

Ekzema başlığı altında çok sayıda hastalık incelenmekte olup, oluşumunda iç ve dış çeşitli faktörler rol oynamaktadır. Oxford ve Qlasgow'da yapılan bir çalışmada tüm dermatozların %30'unu ekzemaların oluşturduğu tesbit edilmiştir, İngiltere'de yapılan başka bir çalışmada bu oran %17 olarak bulunmuştur (13).

Enfeksiyöz deri hastalıkları, ülkemizin çeşitli yörelerinde yapılan çalışmalarla uyumlu olarak yüksek oranda bulunmuştur (2,5,6). Enfeksiyöz deri hastalıkları içinde ilk sırayı piyodermiler (%8.45) almaktadır. Piyodermilerin oluşumunda dış faktörler önemli rol oynar.

İstanbul'da yapılan bir çalışmada enfeksiyöz deri hastalıkları %4.36 olarak tesbit edilmiştir (14). Bölgemizde enfeksiyöz deri hastalıklarına, İstanbul'a göre daha yüksek oranda rastlanmasında dış etkenler ve hijyen koşullarına daha az uyulması gibi faktörlerin etkili olabileceğini düşünmekteyiz. Şarbon, lepra ve deri tüberkülozu gibi diğer bakteriyel deri hastalıklarına daha yüksek oranlarda rastlanması beklenirken, düşük oranlarda rastlanmasında bölgenin sosyoekonomik durumundaki iyileşme ve bu hastalıklarla yapılan mücadelenin önemli rolü olduğunu düşünüyoruz.

Diğer sık görülen hastalık grupları arasında reaktif deri hastalıkları (%8.38), yağ ve ter bezi hastalıkları (%7.92) vardır. Reaktif deri hastalıkları içinde en sık görüleni ürtikerdir (%6.29). Literatürde ürtiker sıklığı hakkında kesin rakamlar olmamakla birlikte toplumda yetişkinlerin %20-30'unun hayatlarının herhangi bir döneminde ürtiker geçirebilecekleri bildirilmektedir (15). Genel dermatoloji polikliniklerinde ürtikerli olguların görülme oranı %1-2 arasında değiştiği bildirilmektedir (16). Toplumun genç kuşağında ürtikere daha sık rastlandığı dikkate alınır, hastanemiz üniversite öğrencilerinin tedavilerinin yapıldığı bir merkez olduğundan ürtikere daha yüksek oranda rastlamamız doğaldır.

Ter ve yağ bezi hastalıkları içinde en sık görüleni A.vulgarisdir (%7.07). Literatürde A.vulgaris'in adolesan çağıdaki kişilerin %80'inde görüldüğü bildirilmektedir (17). Hafif akneli olguların tedavi için hastane polikliniklerine müracaat etmemesinin A.vulgaris'in düşük oranda rastlanmasına neden olacağını düşünmekteyiz.

Virütik ve fizik etkenlerle oluşan deri hastalıkları (%7.16) oranında tesbit edilmiş olup, ülkemizin diğer bölgelerinde yapılan çalışmalarla uyumludur (5,6). Orf (%0.01) gibi hayvanlardan insanlara bulaşan virütik hastalıklara oldukça az oranda rastladık. Bunu olguların mahalli tedavi yöntemleri uygulanmalarına veya hastalığın kendini sınırlayıcı özelliğine bağlayabiliriz.

Paraziter deri hastalıkları (%3.39) ülkemizin diğer bölgelerinde yapılan çalışmalara göre daha düşük oranda bulunmuştur (5-7). Paraziter hastalıklardan en sık görüleni uyuzdur (%2.17). İstanbul'da yapılan benzer bir çalışmada uyuzun insidansı %2.80 olarak bulunmuştur (18). Daha önce yaptığımız bir çalışmada son üç yıl içinde uyuzlu hasta sayısında önceki yıllara oranla belirgin bir artış olduğunu tesbit ettik (19). Şark çibanını %0.05 oranında tesbit ettik. Olguları Keban ve Karakocan yöresinden gelen hastalar teşkil ediyordu. Şark çibanına düşük oranda rastlamamız ara konakçı olan tatarcıkların zirai mücadele nedeniyle ortadan kalkmış olması ile izah edilebilir.

Pedikülozis sıklığını %0.25 olarak tesbit ettik. İstanbul'da yapılan bir çalışmada bu oran %0.64 olarak bulunmuştur (20). Bizim çalışmamızda daha düşük olarak bulunmasında bölgemizin nüfus yoğunluğunun İstanbul'a göre düşük olmasının rol oynayabileceğini düşünmekle 'Z.

Tırnak hastalıkları (%0.49), genodermatozlar (%0.43), bağ dokusu hastalıkları (%0.28), derinin prekanseröz hastalıkları (%0.26) oranlarında tesbit edilmiş olup, ülkemizin diğer bölgelerinde olduğu gibi düşük oranda bulunmuştur (2,5,7).

Etyolojilerinde güneş ışınlarının önemli bir faktör olduğu derinin bir kısım benign ve malign hastalıklarına Avrupa ve A.B.D. gibi ülkelere göre daha az oranda rastlamamızda deri tipinin, bölge insanların örf ve adetlerine bağlı olarak giyinme tarzının önemli bir faktör olabileceğini düşünmekteyiz (1,21).

Sonuç olarak; oluşumlarında dış faktörlerin daha fazla rol oynadığı yüzeysel mantar hastalıkları, ekzemalar ve enfeksiyöz deri hastalıklarını yüksek oranda, bölge itibarıyla yüksek oranlarda görülmesi beklenen şark çibani, şarbon, lepra, deri tüberkülozu gibi bazı dermatozları ise düşük oranlarda tesbit ettik.

KAYNAKLAR

1. Stern RS. The Epidemiology of Cutaneous Disease. In: Fitzpatrick TB, Eisen AZ, Wolff K, Freedberg IM, Austen KF, eds. *Dermatology in General Medicine*. New York: Mc Graw-Hill Inc. 1993:7-13.
2. Taşpınar A. A.Ü. Tıp Fakültesi deri ve zührevi hastalıkları polikliniğine 1962-1971 yılları arasında başvuran 110978 olgunun yaş, cins ve tanı açısından değerlendirilmesi. *Lepra Mecm* 1979;10:129-38.
3. Taşpınar A, Peksarı Y, Erdem C. Orta Öğretim Öğrencisi 36.081 kişide yapılan taramada deri hastalıklarının görülme oranı. *Lepra Mecm* 1986; 17:5-15.
4. Akbaba M, Acar MA, Alparslan ZN, Memişoğlu HR. Çukurova bölgesinde deri hastalıkları sıklığı ve etki eden faktörler. XIV. Ulusal Dermatoloji Kongresi Kitabı 1992; 1.405-12.
5. Pişkin S. Yozgat'da deri hastalıklarının durumu. *Deri Hast Frengi Arş* 1992; 26:31-3.
6. Başdaş F, Arpalı H, Korukçu B. Erzurum'da deri hastalıklarının durumu. XIV. Ulusal Dermatoloji Kongresi Kitabı 1992; 1:503-12.
7. Zeren i. Amasya ve yöresinde deri hastalıkları. XIV. Ulusal Dermatoloji Kongresi Kitabı 1992; 2:327-33.
8. Gezen C, Cevahirci F. Ege Bölgesinde Yüzeysel Mikozlar. III. Ulusal Dermatoloji Kongresi Kitabı 1970:223-4.
9. Aşçıoğlu Ö, Coşkun Z. Kayseri ve Çevresinde yüzeysel mantar enfeksiyonlarının durumu. *Lepra Mecm* 1988; 19:20-8.
10. Hay RJ, Roberts SOB, Mackenzie DWR. Mycology. In: Champion RH, Burton JL, Ebling FJG, eds. *Textbook of Dermatology*. Oxford: Bcackwell Scientific Publ, 1993:1127-216.
11. Erbakan N, Tüzün Y. Derinin mantar hastalıkları. In: Tüzün Y, Kotoğyan A, Saylan T, eds. *Dermatoloji*, istanbul: Nobel Tıp Kltabevi, 1985:51-79.
12. Erbakan N. Derinin mantar hastalıkları. Ankara: T Klinikleri Yayınevi, 1989:106-17.
13. Burton JL. Eczema, Lichenification, Prurigo and Erythroderma. In: Champion RH, Burton JL, Ebling FJG, eds. *Textbook of Dermatology*. Oxford: Bcackwell Scientific Publ, 1993:537-8.
14. Mat MC, Aktunç E, Serdaroğlu S, Tüzün Y, Savaşkan H. Bakteriyele deri hastalıklarının yaş ve tiplere göre dağılımı ve mevsimlerle ilişkisi. *Ulusal Dermatoloji Kong* 1988:561-7.
15. Akkaya S, Köleman F, Akan T, Atakan N. Dermatoloji El Kitabı. Ankara: H.Ü.Yayınları, 1990:143-53.
16. Soter NA. Urticaria and angioedema. In: Fitzpatrick TB, Eisen AZ, Wolff K, Freedberg IM, Austen KF, eds. *Dermatology in General Medicine*. New York: Mc Graw-Hill İne, 1993:1483-93.
17. Ebling FJG, Cunliffe WS. Disorders of the Sebaceous Glands. In: Champion RH, Burton JL, Ebling FJG, eds. *Textbook of Dermatology*. Oxford: Bcackwell Scientific Publ, 1993:1699-744.
18. Savaşkan H, Kotoğyan A, Tüzün Y, Baransü O, Ünal G, Kutlar M, Bağdadi S. Uyzun İstanbul'da son on yıldaki durumu. *Deri Hast ve Frengi Arş* 1990; 24(1):29-33.
19. Kökçam İ, Akyar N, Saral Y. Elazığ'da Skabies ve Pedikülozis'in Durumu. *T Klin Dermatoloji* 1993, 3:78-80.
20. Savaşkan H, Kotoğyan A, Aydemir EH, Kutlar M, Ünal G. İstanbul'da bitlenme. *Deri Hast ve Frengi Arş* 1990; 24:163-6.
21. Vivier AD, Mckee PH. *Atlas of Clinical Dermatology*. New York: Gover Medical Publ, 1993: 9.1-9.37.